

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Економічний факультет
Кафедра економіки та управління підприємством

ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ
ПІДПРИЄМНИЦТВА

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Дніпро - 2017 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Хуторської Павло Олександрович, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та управління підприємством

Обговорено та схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

«25» квітня 2017 року, протокол № 8

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Оподаткування суб'єктів підприємництва» складена відповідно до Освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, що затверджена Вченою радою Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол від 26.04.2017 р. № 12).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи та підходи до оподаткування суб'єктів господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Оподаткування суб'єктів господарювання» базується на дисциплінах «Основи підприємницької діяльності», «Економіка підприємства», «Фінанси», «Макроекономіка», «Мікроекономіка».

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Оподаткування суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності;
2. Спеціальні режими оподаткування суб'єктів господарювання.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Оподаткування суб'єктів господарювання» є розгляд теоретичних та практичних питань, пов'язаних з оподаткуванням суб'єктів господарювання, надання студентам знань з основ оподаткування.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Оподаткування суб'єктів господарювання» є ознайомлення студентів з основними принципами, методами та методологією оподаткування підприємств в Україні.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- зміст та сутність податкової системи, елементи податкової системи;
- основні засади податкової політики держави в сучасних умовах;
- види податків;
- порядок оподаткування за окремими видами податків;

вміти:

- використовувати Податковий Кодекс України з метою розрахунку розмірів податків та визначення порядку нарахування, сплати та звітності по окремим видам податків;
- розраховувати розмір окремих податків;
- складати податкову звітність за окремими видами податків.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4,0 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Суб'єкти господарювання як платники податків та зборів

Поняття суб'єкта господарювання та його характеристика. Сутність платників податків, їх ознаки. Права та обов'язки суб'єктів господарювання як суб'єктів податкових правовідносин. Системи оподаткування. Сутність господарської діяльності, підприємницька діяльність, непідприємницька діяльність. Суб'єкти малого підприємництва, мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва. Концептуальні основи оподаткування суб'єктів господарювання. Класифікація принципів побудови податкової системи. Питання вибору системи оподаткування суб'єкта господарської діяльності. Спеціальний податковий режим. Загальна система оподаткування. Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування.

Тема 2. Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції

Податкова політика в аграрному секторі економіки. Значення сільського господарства для національної економіки. Законодавче підґрунтя, щодо підтримки сільськогосподарських товаровиробників. Сутність спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Умови застосування спеціального режиму оподаткування виробниками сільськогосподарської продукції. Класифікація видів економічної діяльності сільськогосподарських підприємств: основний, другорядний та допоміжний. Обмеження, щодо застосування спеціального режиму оподаткування для сільськогосподарських товаровиробників. Фіксований сільськогосподарський податок (ФСП). Порядок набуття статусу платника ФСП та умови його скасування. Особливості оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком. Позитивні та негативні наслідки впровадження ФСП. Ставки ФСП за видами сільськогосподарських угідь та сільськогосподарськими зонами. Індексція грошової оцінки одного гектара сільськогосподарських угідь. Алгоритм розрахунку ФСП. Особливості оподаткування ПДВ сільгоспвиробників. Порядок реєстрації спецрежиму по ПДВ. Податкові зобов'язання сільгоспвиробників та звичайні ціни. Корегування податкового кредиту. Можливості використання коштів зі спецрахунку ПДВ. Строки сплати ПДВ на спецрахунок. Режим компенсації за рахунок сум податку на додану вартість сільськогосподарським товаровиробникам.

Тема 3. Оподаткування підприємств будівельної галузі

Податкове стимулювання діяльності будівельних підприємств України. Роль та значення галузі будівництва для національної економіки.. Будівництво. Будівельний контракт. Податковий механізм стимулювання підприємств будівельної галузі. Методи податкового стимулювання будівельних підприємств (безпосереднього та опосередкованого впливу). Особливості оподаткування підприємств будівельної галузі за довгостроковими контрактами. Сутність та ознаки довгострокового договору (контракту). Спеціальні правила оподаткування податком на прибуток виконавців будівельних робіт. Обчислення ступеня завершеності будівельних робіт. Порядок визнання витрат за довгостроковим договором (контрактом). Порядок оподаткування будівельно-монтажних робіт під час будівництва доступного житла. Доступне житло, його категорії. Особливості оподаткування податком на додану вартість операцій з поставки житла. Об'єкти житлової нерухомості. Документальне оформлення операцій з поставки об'єктів житлової нерухомості. Пільгове оподаткування інвестиційних проектів будівництва у сфері тепlopостачання, централізованого водopостачання та водовідведення, у сфері транспортної інфраструктури і будівництва курортно-рекреаційних об'єктів та об'єктів туристичної інфраструктури.

Тема 4. Особливості оподаткування транспортно-експедиторських компаній

Загальні положення транспортно-експедиторської діяльності. Нормативні акти, що регулюють відносини в галузі транспортно-експедиторської діяльності. Законом України «Про транспортно-експедиторську діяльність». Регулювання транспортно-експедиторської діяльності в міжнародному праві. Учасники транспортно-експедиторської діяльності: експедитор, клієнт, перевізник. Транспортно-експедиторська послуга. Особливості оподаткування транспортно-експедиторської діяльності податком на прибуток. Об'єкт оподаткування транспортно-експедиторських операцій. Визначення складу доходів та податкових видатків у транспортно-експедиторських компаніях. Фрахтування та його вплив на оподаткування.. Особливості оподаткування поставки транспортно-експедиторських послуг податком на додану вартість. Місце постачання транспортно-експедиторських послуг. Нульова ставка ПДВ. Оподаткування супутніх послуг. Місце фактичного постачання послуг.

Тема 5. Особливості оподаткування туристичної діяльності

Туристична діяльність в Україні та її державне регулювання. Внесок туристичної сфери у ВВП країни. Суб'єкти туристичної діяльності. Мінімальний розмір фінансового забезпечення туроператора. Туроператори та турагенти як платники податків та зборів. Туристичний продукт. Супутні туристичні послуги та товари. Характерні туристичні послуги та товари. Виробничо-обслуговуюча діяльність туроператорів. Комплектувальна,

сервісна та гарантійна функції туроператора. Основні види туроператорів. Порядок оподаткування туроператорської та турагентської діяльності податком на додану вартість. Винагора як база оподаткування. Особливості оподаткування податком на прибуток турагентів та туроператорів. Об'єкт оподаткування туроператора. Формування собівартості турпродукту. Оподаткування туристичної діяльності іншими податками та зборами. Податковий агент. Податкові пільги для готельного бізнесу.

Тема 6. Оподаткування банківської діяльності в Україні

Податкове регулювання банківської діяльності в Україні. Механізм податкового регулювання банківської діяльності. Світові методи пільгового оподаткування банків. Страхові резерви банківської діяльності. Основи оподаткування банківських установ України. Специфічність оподаткування банків. Функції банківських установ у системі оподаткування. Доходи та витрати банківських установ. Оподаткування податком на прибуток операцій особливого виду. Особливості оподаткування операцій з борговими вимогами та зобов'язаннями. Специфіка оподаткування діяльності центрального банку держави.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. СПЕЦІАЛЬНІ РЕЖИМИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тема 7. Оподаткування діяльності фінансових установ

Податкове регулювання діяльності суб'єктів ринку фінансових послуг. Фінансова установа. Страхові компанії. Пенсійні фонди. Інвестиційні фонди. Фінансові компанії. Кредитні спілки. Ломбард. Фінансові послуги. Особливості оподаткування ломбардної діяльності. Оподаткування ломбардних операцій. Етапи оподаткування ломбардів податком на прибуток. Послуги зі зберігання (схову) заставленого майна. Особливості оподаткування страхових компаній. Страхування. Доходи та витрати страховика від страхової діяльності. Страхова виплата. Особливості оподаткування лайфових компаній. Оподаткування у сфері спільного інвестування. Доходи від проведення операцій з активами. Особливості оподаткування фондів фінансування будівництва. Склад доходів і витрат ФФБ. Оподаткування ПДВ ФФБ. Особливості оподаткування діяльності торгівців цінними паперами. Торгівці цінними паперами. Операції з конвертації цінних паперів. Операції з купівлі-продажу цінних паперів. Про особливий податок на операції з відчуження цінних паперів і операції з деривативами. Відчуження майна.

Тема 8. Оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Податкова політика у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Завдання податкової політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Особливості

оподаткування податками від зовнішньоекономічної діяльності експортно-імпорتنих операцій в Україні. Податки від зовнішньоекономічної діяльності. Мито. Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції). Податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції). Етапи оподаткування податками від зовнішньоекономічної діяльності експортно-імпорتنих операцій. Адвалорні ставки. Специфічні ставки. Строки сплати податків на експортно-імпорті операції. Оподаткування поставок товарів, робіт та послуг в залежності від обраного митного режиму. Імпорт (випуск для вільного обігу). Реімпорт. Експорт. Реекспорт. Транзит. Тимчасове ввезення. Митний склад. Вільна митна зона. Безмитна торгівля. Переробка на митній території. Переробка за межами митної території. Знищення або руйнування. Відмова на користь держави. Особливості оподаткування давальницьких операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Давальницька сировина. Умовне звільнення від оподаткування митними платежами.

Тема 9. Особливості оподаткування нерезидентів

Правові засади діяльності нерезидентів в Україні. Іноземна компанія. Підприємство з іноземними інвестиціями. Представництво. Оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями та постійних представництва. Форми іноземних інвестицій в статутний капітал підприємства з іноземною інвестицією. Державна реєстрація іноземних інвестицій. Механізм оподаткування доходів, отриманих нерезидентом із джерелом їх походження з України. Перелік доходів нерезидентів із джерелом їх походження в Україні. Особливості оподаткування податком на додану вартість господарської діяльності нерезидентів. Господарська діяльність нерезидента. Оподаткування доходів фізичних осіб-нерезидентів України. Набуття іноземцем статусу резидента України. Компенсація вартості житла. Додаткове благо. Дивіденди. Роялті. Спадщина.

Тема 10. Оподаткування неприбуткових організацій та установ

Пільгове оподаткування неприбуткових організацій та установ. Податкова пільга. Підстави для надання податкових пільг. Неприбуткові підприємства, установи та організації. Цільове фінансування. Цільові надходження. Безповоротна допомога. Пасивні доходи. Особливості оподаткування кредитних спілок як неприбуткових організацій. Види внесків кредитних спілок. Кредитна спілка як податковий агент. Оподаткування профспілкових організацій. Професійна спілка. Оподаткування профспілкових виплат. Оподаткування об'єднань співвласників багатоквартирного будинку та житлово-будівельних кооперативів. Житлово-будівельний кооператив. Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку. Особливості оподаткування підприємств та організацій, які засновані громадськими організаціями інвалідів. Ознаки підприємств та організацій, які засновані громадськими організаціями інвалідів і є їх повною власністю, звільняються від оподаткування доходів.

Тема 11. Оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб та фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність

Податкова політика держави у сфері підприємницької діяльності фізичних осіб. Переваги і недоліки оподаткування фізичних осіб-підприємців за загальною та спрощеною системою оподаткування. Переваги і недоліки загальної системи оподаткування діяльності фізичних осіб-підприємців. Оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб на загальній системі. Об'єкт оподаткування. Склад загального оподаткованого доходу. Ставки оподаткування фізичних осіб-підприємців. Особливості оподаткування єдиним податком діяльності фізичних осіб-підприємців. Доход платника єдиного податку. Ставки єдиного податку для різних груп платників. Особливості оподаткування фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність (приватних нотаріусів, адвокатів). Самозайнята особа. Незалежна професійна діяльність.

Тема 12. Спрощена система оподаткування для юридичних осіб

Податкова політика у сфері малого підприємництва (малих підприємств). Позитивні та негативні наслідки Податкового кодексу для розвитку малого бізнесу. Перелік видів діяльності, для яких не може застосовуватися спрощена система оподаткування. Оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого підприємництва на спрощеній системі. Доход платника єдиного податку для юридичної особи. Дата отримання доходу платником єдиного податку - юридичною особою. Ставки єдиного податку для юридичної особи. Зарубіжний досвід оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Спрощене оподаткування в Литві. Система оподаткування Румунії. Податкове законодавство Швеції. Склад основних податків в Угорщині.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

3.1. Базова література:

1. Данілов О.Д. Податки в Україні: Учбовий посібник. /О.Д. Данілов, Н.П. Фліссак – К.: УкрІНТЕІ, 2003. – 348 с.
2. Еш С.М. Податкова система України. Наочний посібник - К.: Кондор, 2008. - 108 с.
3. Кизилова Л. О., Кизилів Г. І., Шкурко О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Оподаткування підприємств», Харків: ХНАМГ, 2007 . - 163 с.
4. Кизилова Л. О., Кизилів Г. І. Оподаткування підприємств. Ч. 1. Теоретичні та організаційні основи оподаткування. Навчальний посібник. 2-е вид - Харків: ХНАМГ, 2008. - 145 с.
5. Мулик Т.О. Фаюра Н.Д. Глазко Н.Д. Навч. посібник, Податкова система. - К. : ТОВ "Консоль", 2008. - 328 с.
6. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р./Голос України. — 4

грудня, 2010р.

3.2. Додаткова література:

1. Демиденко Л.М. Субботович Ю.Л. Податкова система. Навчальний посібник - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 184 с.
2. Долга Г. В. Проблеми майнового оподаткування в Україні/ Г. В. Долга // Формування ринкових відносин. – 2013. -- №1 (140) . – С. 89-90
3. Кізіма А.Я. Податковий менеджмент: Навч.-метод. посіб. / А.Я. Кізіма. – Тернопіль: Астон, 2002. – 166 с.
4. Ковальчук К.Ф. Налоговый менеджмент промышленного предприятия / К.Ф. Ковальчук, Т.М. Рева. – Днепропетровск: Ин-т технологии, 2000. – 122 с.
5. Крисоватий А.І. Податковий менеджмент: Навч. посіб. / А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 304 с.
6. Пріб К.А. Федько В.І. Податкова система України: термінологія і формулювання основних положень. Навчальний посібник, - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 320 с.
7. Сердюк О.М. Заревучацька Т.В. Податкова система (практикум). Навчальний посібник - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 328 с.

3.3. Методичні рекомендації:

1. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Оподаткування суб'єктів господарювання» – додається в НМКД.
2. Методичні матеріали до практичних занять з дисципліни «Оподаткування суб'єктів господарювання» – додається в НМКД.

3.4. Інформаційні ресурси:

Нормативна база (будь-які правові пошукові системи, включно системи, що розташовані на офіційних сайтах в мережі Інтернет відповідних органів).

Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського - www.biblvnad.org.ua

Закони України – <http://meta-ukraine.com>

Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua>

Міністерство освіти та науки України – <http://www.education.gov.ua/>

Науково-методичні центри: вищої освіти, середньої освіти, професійно-технічної освіти, головний інформаційно-обчислювальний центр Міносвіти і науки України – Колишній Інститут змісту і методів навчання – <http://www.ictme.edu-ua.net/>

Офіційний сайт Верховної Ради України / www.rada.gov.ua

Офіційний сайт Міністерства економіки України / www.me.gov.ua

Офіційний сайт Державного комітету статистики України / www.ukrstat.gov.ua

Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського / www.biblvnad.org.ua

<http://www.aib-world.org/trademission.shtml>
<http://www.bcemag.com>
<http://www.economist.com>
<http://www.ibisa.Bizland.com>
Освітні ресурси України – <http://meta-ukraine.com/topics.asp?t=12>
Українські навчальні та наукові інститути –
<http://www.ukma.kiev.ua/ICC/wwwscint.html>
Міжнародна освітня та ресурсна мережа – <http://www.kar.net/-iearn>
Українська преса в Інтернеті – <http://UAMedia/visti.net/link/>
Наукові журнали – <http://www.karelia.ru/psu/-eflov/online/e.html>
Бібліотечний світ України – www.ukrlib-world.kiev.ua
Бібліотеки світу – <http://staffweb.library.van-derbilt.edu/breeding/>
Національна бібліотека України ім. Вернадського –
<http://www.nbuv.gov.ua/>
Наукова бібліотека НаУКМА – <http://www.ukma/kiev.ua/ukmalib>
Державна освітянська бібліотека України – <http://www.edu-ua.net/library/>
Загальнодоступні російські електронні бібліотеки – <http://www.ore.ru/-patrikev/liblib/liblist.htm>
Російськомовні літературні архіви на Інтернет – <http://www.odessa.net/moshkow/koi/litarhiwv.dir>
Бібліотека Мошкова – <http://www.lib.ru>
«Лавка языков» - www.russ.ru
Український літературний журнал – <http://ukrlit.iscool.net/>
"Український Центр" - освітньо-інформаційний ресурс Бібліотека.
Форум. Галерея. Блог. <http://www.ukrcenter.com>
Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua>
Обласна універсальна наукова бібліотека (м. Кропивницький)
<http://library.kr.ua>
Науково-технічна бібліотека. Читальня on-line. <http://library.tu.edu.te.ua>

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни «Оподаткування суб'єктів господарювання» – залік.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Діагностика знань здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль поєднує наступні види:

– тестування – дозволяє перевірити загальну підготовку до кожного заняття;

– розв'язування задач – дозволяє перевірити знання основних положень заданої теми, формує логічне мислення,

– опитування – дозволяє оцінити рівень знань під час безпосереднього (інтерв'ю) або опосередкованого (анкетування) спілкування;

– контрольна робота – дозволяє оцінити рівень опанування навчального матеріалу з певної теми або їх сукупності; можуть бути аудиторними (виконуються під час аудиторних занять), домашніми (виконуються в домашніх умовах до певного терміну), поточними (дозволяють оцінити рівень знань з певної теми), екзаменаційними (дозволяють оцінити рівень знань з дисципліни в цілому), фронтальними (виконуються групою), індивідуальними (виконуються індивідуально);

– індивідуальні завдання – мають на меті поглибити, узагальнити та закріпити знання, а також застосовувати їх на практиці.

Підсумковий контроль поєднує наступні види:

– залік – дозволяє оцінити рівень опанування навчального матеріалу з навчальної дисципліни, що оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях) протягом семестру;

– екзамен – дозволяє перевірити та оцінити отримані знання, уміння та ступінь опанування практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни.

Критерії успішності

Оцінка – **зараховано (А)** виставляється студентам, які глибоко й міцно засвоїли програмний матеріал (90-100%), вичерпно, послідовно, грамотно й логічно його викладають, у їх відповідях теорія й практика тісно пов'язані. При цьому студенти без утруднення дають відповідь при видозмінненні завдання, творчо застосовують набуті знання, правильно обґрунтовують прийняті рішення, виявляють навички системного підходу до вирішення

поставлених завдань. Письмові роботи оформляють повністю до вимог державного стандарту.

Оцінка – **зараховано (В, С)** виставляється студентам, які твердо знають програмний матеріал значно вище середнього рівня (75-89%), грамотно та по суті його викладають, не допускають істотних неточностей у відповідях на запитання, виявляють аналітичні здібності при виконанні завдань, володіють необхідними навичками їх виконання. Письмові роботи оформляють із незначними відхиленнями від вимог державного стандарту.

Оцінка – **зараховано (D, E)** виставляється студентам, які викладають матеріал достатньо послідовно, однак виявляють знання тільки основного програмного матеріалу (60-74%), допускають окремі неточності, не досить правильні формулювання при викладі програмного матеріалу, одночасно володіють умінням виконання поставлених завдань. Письмові роботи оформляють в основному з вимогами державного стандарту.

Оцінка – **незараховано (FX)** виставляється студентам, які не знають значної частини програмного матеріалу (0-59%), викладають його не послідовно, допускають істотні помилки, невпевнено, із великими утрудненнями виконують поставлені завдання. Письмові роботи подають із грубими порушеннями державного стандарту.